

Deres ref. 14/3107-4

Høringsuttalelse fra Rådet for funksjonshemmede i bydel Frogner vedrørende NOU 2014:4 Enklere regler – bedre anskaffelser, Forenkling av det norske anskaffelsesregelverket

Oslo, 2014-10-27

Rådet for funksjonshemmede i bydel Frogner viser til Departementets høringsbrev av 2014-06-20 vedrørende ovennevnte og vil med dette avgi vår høringsuttalelse i saken.

Generelle kommentarer

Rådet for funksjonshemmede stiller oss kritisk til flertallets forslag i NOU 2014:4 om å fjerne bestemmelsen om universell utforming som krav ved utlysning av offentlige anskaffelser, som gjelder i dagens lovverk.

Rådet for funksjonshemmede i bydel Frogner vil som utgangspunkt sterkt understreke at det offentliges viktige posisjon som innkjøper ved offentlige anskaffelser gir myndighetene en helt sentral rolle i å påvirke produsenter og leverandører av varer og tjenester til å tenke innovativt og sørge for at alle brukere har likeverdig tilgang til slike produkter. Å fjerne bestemmelsen vil tilsvarende svekke denne funksjonen.

Rådet vil videre vise til at EU i revidert direktiv om offentlige anskaffelser faktisk utvider «sosiale hensyn», herunder overfor personer med nedsatt funksjonsevne. Å samtidig svekke norske krav i lov om offentlige anskaffelser vil dermed skape en konflikt med gjeldende regelverk i EØS området.

I tillegg minner Rådet om at EU er i ferd med å vedta en tilgjengelighetslovgivning (Accessibility Act) som vil styrke tilgjengelighetskravene betydelig bl.a. på området offentlige anskaffelser, ved siden av direktiv om offentlige anskaffelser av IKT.

Det er da etter Rådets for funksjonshemmedes oppfatning paradoksalt at Norge - som gikk lenger i implementeringen av det forrige EU direktivet når det gjaldt krav om universell utforming - nå skal sakke akterut i forhold til EU som tar et skritt fremover hva bruk av offentlige anskaffelser til bedre inkludering angår.

Oslo kommune
Bydel Frogner
Råd for funksjonshemmede

Et annet paradoks er etter Rådets mening at EU har ratifisert FN-konvensjonen om rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne og de krav som der settes til universell utforming – mens det foreslås å svekke tilsvarende krav i Norge, som også har ratifisert FN-konvensjonen.

Rådets kommentarer til spesifikke forslag

- Utvalgets flertall mener i kap 28.4.3 bl.a. at:

«Etter flertallets vurdering skal et minimumsregelverk ikke inneholde regler om ivaretagelse av ikke-anskaffelsesfaglige hensyn. Bestemmelser om dette – blant annet anskaffelsesloven § 6 og gjeldende forskrift § 3-1 åttende ledd, som fastsetter at oppdragsgiver har plikt til å ta hensyn til livssyklus kostnader, universell utforming og miljømessige konsekvenser ved planleggingen av en anskaffelse – går ut over det som er nødvendig for å ivareta de grunnleggende prinsippene. Flertallet viser til flertallets drøftelse av ikke-anskaffelsesfaglige hensyn i kapittel 11.4.»

Rådets merknad: Rådet for funksjonshemmede i bydel Frogner er ikke enig i dette argumentet - erfaringer fra så vel Norge som Europa og USA viser at krav om å ta hensyn til universell utforming har betydning for å bevisstgjøre så vel bestiller- som leverandørsiden om nødvendigheten av å vurdere om det er relevant å stille krav om universell utforming for angjeldende utlysning. Bl.a. har Deltasenteret tidligere understreket at

«Ved å ta høyde for universell utforming i planleggingsfasen kan det spares betydelige midler i forhold til å bygge om eller tilpasse produktet i ettertid. Hensynet til universell utforming må inngå som et element i alle fasene av en offentlig anskaffelsesprosess»

[http://www.bufetat.no/Documents/Bufetat.no/Bufdir/Deltasenteret/Publikasjoner/IS-1346 Universell utforming i offentlige anskaffelser.pdf](http://www.bufetat.no/Documents/Bufetat.no/Bufdir/Deltasenteret/Publikasjoner/IS-1346%20Universell%20utforming%20i%20offentlige%20anskaffelser.pdf)

I EU har direktivet om offentlige anskaffelser lenge hatt en funksjon som bevisstgjøringsverktøy når det gjelder tilgjengelighet og universell utforming og Europakommisjonen har ofte henvist til å bruke direktivet for å oppnå universell utforming, også i påvente av kommende tilgjengelighetslovgivning.

I tillegg har EU gitt standardiseringsorganisasjonene CEN, CENELEC og ETSI mandat til å utarbeide standarder som verktøy for implementering av direktivet om offentlige anskaffelser. Viktige eksempler er Mandat M376 om standard for krav om universell utforming av IKT i forbindelse med offentlige anskaffelser, og Mandat M420 om standard for krav om universell utforming av bygninger i offentlige anskaffelser.

Oslo kommune
Bydel Frogner
Råd for funksjonshemmede

- Utvalgets flertall bemerker i kap. 11.4.2 at:

«De samme kravene (om universell utforming vår anm.) følger imidlertid nå av annen og mer treffende lovgivning. Etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 13 første ledd skal offentlige virksomheter «arbeide aktivt og målrettet for å fremme universell utforming innenfor virksomheten». Samme plikt påligger private virksomheter som er «rettet mot allmennheten». Det vises også til plan- og bygningsloven § 29-3 første ledd, hvor det heter at alle byggetiltak etter sin funksjon skal være universelt utformet, og rekken av detaljerte regler om universell utforming i byggt teknisk forskrifts kapittel 8 og 12. Etter flertallets vurdering er det overflødig å supplere disse reglene med en egen bestemmelse i anskaffelsesregelverket som skal oppfordre oppdragsgivere til å tenke på universell utforming. Ut fra et ønske om forenkling foreslår derfor flertallet å stryke bestemmelsen».

Rådets merknad: Det er ikke tilstrekkelig å vise til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven for å sikre universell utforming av produkter og tjenester i offentlige anskaffelsesøyemed. Ett eksempel er at arbeid og utdanning ikke er en del av bestemmelsen om universell utforming av IKT i § 14, og arbeid er heller ikke omfattet av § 13 om generell plikt til universell utforming. Derfor er lov om offentlige anskaffelser i dag den eneste loven man kan henvise til når det gjelder universell utforming av IKT for læresteder og arbeidsplasser – å fjerne krav om universell utforming vil svekke muligheten for personer med nedsatt funksjonsevne til likeverdig tilgang til arbeid og utdanning, siden IKT er et sentralt verktøy på nær sagt alle undervisningssteder og arbeidsplasser.

I tillegg er kravene til universell utforming i TEK10 nå til vurdering i Kommunal- og moderniseringsdepartementet og det er risiko for at dagens krav blir betydelig svekket.

- Utvalgets flertall foreslår som konklusjon at:

«Gjeldende § 6 (livssyklus kostnader, universell utforming og miljø) oppheves».

Rådets merknad: Dette vil svekke den positive utviklingen i Norge når det gjelder å oppnå universell utforming.

Den store markedsrett som offentlige myndigheter for å påvirke produsenter og leverandører av varer og tjenester til å tenke innovativt på likeverdig tilgang har, ved å stille krav ved offentlige anskaffelser i Norge og i EØS-området. Med et slikt vedtak vil Norge etter Rådets mening ligge tilbake for andre europeiske land siden EU nå styrker krav om tilgjengelighet og universell utforming gjennom lovgivning og tilknyttede standarder. Også i USA benytter man som nevnt offentlige anskaffelser

Oslo kommune
Bydel Frogner
Råd for funksjonshemmede

som redskap for å kreve universelt utformede løsninger gjennom Americans with Disability Act-lovgivningen og lovfestede føderale standarder under Section 508.

Konklusjon

Rådet vil støtte mindretallets innstilling i kap. 28.4.3:

«Etter mindretallets vurdering må et minimumsregelverk inneholde bestemmelser som stiller krav om ivaretagelse av sosiale hensyn og miljøhensyn, inkludert livssyklus kostnader og universell utforming».

Rådet oppfatter at flertallets forslag vil svekke det lovverket som i dag sikrer at alle innbyggere får likeverdig tilgang til varer og tjenester, og ikke minst til arbeid og utdanning.

Med hilsen

Rådet for funksjonshemmede i bydel Frogner

Rudolph Brynn

Leder